

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

I folketingsåret 1994-95 fremsatte SF et forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af en forfatningskommission (B 63, fremsat den 10. februar 1995, Folketingets forhandlinger s. 3265 og 5017, tillæg A s. 2148). I folketingsåret 1996-97 fremsatte SF et revideret forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af en grundlovskommission (B 58, fremsat 7. november 1996, Folketingets forhandlinger s. 4066, tillæg A s. 1739 og 1759). Dette beslutningsforslag var justeret i forhold til den debat, der var foregået siden fremsættelsen af SF's første forslag, og som havde givet baggrund for, at der skete ændringer i forhold til det først fremsatte forslag. At SF i det andet forslag brugte udtrykket grundlovskommission og ikke forfatningskommission tilsigtede ikke nogen indholdsmæssig ændring, men skyldtes alene, at grundlovskommission sprogligt passer bedre på den direkte funktion for kommissionsarbejdet.

Ændringerne i B 58 fremsat den 7. november 1996 i forhold til B 63 fra den 10. februar 1995 var blandt andet afstedkommet af, at Domstolsudvalget havde afgivet sin betænkning, Folketinget havde vedtaget den såkaldte Tvindsærlov, og Højesteret havde truffet beslutning om, at sagen om det grundlovsmedholdelige i underskrivelsen af Maastrichttraktaten, som en kreds af danskere havde rejst, skulle kunne prøves ved domstolene. Alt dette pegede på, at der var endnu flere grunde til nedsættelse af en grundlovskommission.

Derfor var der også i bemærkningerne til B 58 fra den 7. november 1996 især sket en uddybning vedrørende magtdelingen, bl.a. ved at lægge vægt på præciseringer af afgrænsningen mellem den lovgivende, den udøvende og den dømmende magt, herunder ved at særlove og love med tilbagevirkende kraft ikke længere skulle kunne vedtages.

Domstolenes uafhængighed blev også fremhævet endnu kraftigere, bl.a. ved at domstolenes placering og styrelse m.v. blev bestemt nærmere i grundloven.

Nærmere regler for forvaltningsdomstole, som oftest benævnes »nævn«, ønskedes også fastlagt i grundloven.

Folketingets rolle ønskedes også styrket yderligere ved regeringsdannelse og -omdannelse, bl.a. ved at statsministerens prerogativ med hensyn til ressortfordelingen ministerierne imellem blev foreslået afskaffet.

Der var også i bemærkningerne sket en uddybning vedrørende menneskerettighederne, idet forbud imod tortur var medtaget, ligesom behovet for at få børnenes rettigheder ind i en grundlov blev fremhævet.

Endelig var der i bemærkningerne også sket en uddybning vedrørende spørgsmålet om suverænitetsafgivelse, hvor Højesterets afgørelse om domstolsprøvelse af underskrivelse af Maastrichttraktaten blev inddraget. Det samme skete med det forslag, som daværende formand for Folketinget, Erling Olsen, havde fremsat i kølvandet herpå om folkeafstemninger om fremtidige suverænitetsafgivelser.

Et yderligere argument for fremsættelse af B 58 og for dette forslag om en grundlovskommission er også, at flere og flere - politikere, statsretskyndige m.v. - i dag peger på behovet for en ny grundlov og nedsættelse af en grundlovskommission, end tilfældet var, da B 63 blev fremsat og behandlet i Folketinget i 1995.

I forhold til B 58 er der i dette forslag sket yderligere uddybning

Der sker også i dette forslag en del andre uddybninger og præciseringer. F.eks. sker der en uddybning ved, at der sker en omtale af isolation i fængsler, registreringer af personoplysninger og efterretningsværsers arbejde i sammenhæng med den personlige frihed. Under frihedsrettighederne understreges også øget behov for at få fastslået, at dødsstraf ikke kan anvendes, når man tænker på, at det nu også er slået fast i Amsterdamtraktaten.

Når en ændring af grundloven er påkrævet, skyldes det for det første, at der er bestemte værdier, som udtrykkes i den nuværende grundlov, og som vi ikke i alle tilfælde er enige i. SF mener f.eks., at der er behov for en udvidelse af menneskerettighederne, herunder også de såkaldt positive menneskerettigheder, der giver mennesker ret til noget, i modsætning til de såkaldt negative menneskerettigheder, der giver menne-